

Η Γαλλία σε πόλεμο;

Τη 13η Ιανουαρίου 2015, ο πρωθυπουργός της Γαλλίας, Manuel Valls, δήλωσε, στη γαλλική εθνοσυνέλευση, ότι η Γαλλία είναι σε πόλεμο με την τρομοκρατία και με τον ισλαμικό εξτρεμισμό και όχι με τη θρησκεία. Οι δηλώσεις αυτές έγιναν μετά τις επιθέσεις των ενόπλων τζιχαντιστών, στο Παρίσι, που στοίχισαν τη ζωή σε 17 άτομα και κατέστησαν τη χώρα σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης, έχοντας σημαντικό κοινωνικό και πολιτικό αντίκτυπο με διεθνικές διαστάσεις.

Ελισάβετ Παρασκευά-Γκίζη*

Όταν ένα κράτος, δια του αντιπροσώπου του, προσδιορίζει ένα θέμα ως ζήτημα ασφάλειας, αυτό παραδοσιακά σημαίνει μια έκτακτη κατάσταση που δικαιολογεί τη λήψη έκτακτων μέτρων για την εξάλειψή του. Στη προκειμένη περίπτωση η υπαρκτή απειλή για την ασφάλεια του γαλλικού κράτους έγινε ιδιαίτερα αντιληπτή από τις επιθέσεις των τζιχαντιστών στη γαλλική πρωτεύουσα, γεγονός που ώθησε τον Γάλλο πρωθυπουργό να υποστηρίξει την «αναγκαιότητα λήψης έκτακτων μέτρων για την αντιμετώπιση αυτής της έκτακτης κατάστασης».¹

Από την πρώτη εβδομάδα του 2015, το γαλλικό κράτος βρίσκεται στο υψηλότερο επίπεδο συναγερμού, σύμφωνα με το σχέδιο αντιμετώπισης τρομοκρατικών επιθέσεων και απειλών στη χώρα, «Plan Vigipirate». Το συγκεκριμένο σχέδιο προϋποθέτει την άμεση κινητοποίηση της αστυνομίας και του γαλλικού στρατού, για την προστασία της χώρας από

* Ερευνήτρια Κέντρου Μεσογειακών, Μεσανατολικών και Ισλαμικών Σπουδών, Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

ενδεχόμενη τρομοκρατική ενέργεια, δίνοντας έμφαση στους χώρους λατρείας, στα μέσα μαζικής μεταφοράς, σε πολυκαταστήματα, σε δημόσια κτήρια και σχολεία, καθώς και στους χώρους των μέσων μαζικής επικοινωνίας.²

Οι περίπου 10.000 στρατιώτες που βρίσκονται σε στρατηγικά σημεία, μαζί με τις αστυνομικές δυνάμεις, στη γαλλική πρωτεύουσα, για την προστασία του γαλλικού λαού, αποτελούν μέρος του σχεδίου «Vigipirate». Το σχέδιο συνεχώς ενισχύεται, ιδίως, μετά και από την ανάληψη της ευθύνης για τις αιματηρές επιθέσεις στο Charlie Hebdo, από την Αλ Κάιντα στην Αραβική Χερσόνησο (Al-Qaïda dans la péninsule Arabique (AQPA), την 14η Ιανουαρίου 2015.³ Σε βιντεοσκοπημένο μήνυμα που κυκλοφόρησε στο διαδίκτυο, ένας εκ των υψηλόβαθμων ηγετών της οργάνωσης (AQPA) ο Nasr al-Ansi, ισχυρίστηκε ότι φέρει την ευθύνη των επιθέσεων στο Charlie Hebdo, εν είδει εκδίκησης για τις προσβολές στο Μωάμεθ, προειδοποιώντας, παράλληλα, τη Δύση για «περισσότερες τραγωδίες και τρόμο».⁴

Σε αυτό το σημείο θα μπορούσε να αναφερθεί ότι η Γαλλία έχει αποτελέσει ξανά στο πρόσφατο παρελθόν στόχο της συγκεκριμένης τρομοκρατικής οργάνωσης, όπως επίσης και στόχο της Al Qaeda, με αφορμή τη ψήφιση από το γαλλικό κοινοβούλιο του Νόμου 2010-1192, της 11ης Οκτωβρίου 2010, αναφορικά με την απαγόρευση της πλήρης κάλυψης του προσώπου σε δημόσιους χώρους.⁵ Αντίστοιχα, και τότε είχε ενεργοποιηθεί το «Plan Vigipirate», στο προτελευταίο στάδιο επικινδυνότητας, καθώς ο Osama bin Laden σε μαγνητοφωνημένο μήνυμα, που μεταδόθηκε από τον τηλεοπτικό σταθμό Al Jazeera, στράφηκε κατά της Γαλλίας, ασκώντας έντονη κριτική για το νόμο αυτό, που, σε συνδυασμό, με την παρουσία των γαλλικών στρατευμάτων στο Αφγανιστάν (3.750 στρατιώτες) δικαιολογούσαν, κατά τον ίδιο, τη βία ενάντια στο γαλλικό λαό.⁶

Η επιχειρηματολογία της επιλογής της Γαλλίας ως έναν από τους στόχους των συγκεκριμένων ισλαμικών τρομοκρατικών οργανώσεων στηρίζεται κυρίως, τώρα, όπως και τότε, στα εγκλήματα, όπως χαρακτηριστικά αναφέρουν, που διέπραξε η Γαλλία, ως αποικιοκρατική δύναμη, σε ισλαμικές χώρες, όπως η Αλγερία. Ιδιαίτερη δε βαρύτητα δίνεται στην επεμβατική της εξωτερική πολιτική για την προάσπιση των πολιτικών και οικονομικών της συμφερόντων στην Αφρική και στην Εγγύς Ανατολή και ιδίως στον ενεργό ρόλο που έχει στη διεθνή εκστρατεία κατά του Ισλαμικού Κράτους του Ιράκ και της Μείζονος Συρίας (ISIS).⁷

Σήμερα, πάνω 6.000 γαλλικά στρατεύματα βρίσκονται στην αφρικανική ήπειρο, σε μόνιμη βάση, συμμετέχοντας σε επιχειρήσεις εναντίον των ενόπλων ισλαμιστών.⁸ Αυτό αποτελεί κόκκινο πανί για τους υποστηρικτές του Ισλαμικού Κράτους, οι οποίοι προτρέπουν τους οπαδούς τους να ακολουθήσουν το παράδειγμα της αιματηρής επίθεσης στο Παρίσι, «καθώς οι γαλλικές δυνάμεις καταπιέζουν και στρέφονται εναντίον των μουσουλμάνων αδελφών τους στο Μάλι, στο Ιράκ και στη Συρία και αλλού».⁹

Η συγκεκριμένη ρητορική, έχει ιδιαίτερη απήχηση στους Γάλλους μουσουλμάνους που ασπάζονται το τζιχαντισμό, οι οποίοι ως μέλη μιας ευρύτερης φαντασιακής κοινότητας πιστών (Umma) ταυτίζονται και επιθυμούν να εκφράσουν με ακραίους τρόπους την αλληλεγγύη τους στα υπόλοιπα καταπιεσμένα, από τη Δύση, μέλη της κοινότητας, όπως αυτά στα Παλαιστινιακά εδάφη. Πλέον, γίνεται αντιληπτό ότι ο ατομικός και πολλές φορές επίκτητος φανατισμός των ατόμων που συμμετέχουν σε τέτοιες οργανώσεις και προβαίνουν σε ακραίες πράξεις δεν υποδηλώνει, ούτε αντιπροσωπεύει το φανατισμό μιας ευρύτερης κοινότητας, αλλά αποτελεί ίδιον αυτών που αποτελούν, μεμονωμένα, τους τελικούς αποδέκτες της ακραίας νεωτεριστικής ισλαμικής έκφανσης.

Σε αυτούς τους συγκεκριμένους αποδέκτες, που βασίζονται οι ισλαμικές τρομοκρατικές οργανώσεις για τη στρατολόγηση των μελών τους, έχει εστιάσει την προσοχή του το γαλλικό κράτος, καθώς η Γαλλία αποτελεί τη δυτική χώρα με έναν από τους μεγαλύτερους αριθμούς τζιχαντιστών που, είτε έχουν πολεμήσει στη Συρία και στο Ιράκ και έχουν επιστρέψει, είτε έχουν επιδιώξει να πάνε.¹⁰ Μάλιστα, ο αριθμός των Γάλλων που στρατολογήθηκαν από τζιχαντικές οργανώσεις διπλασιάστηκε μέσα σε ένα χρόνο, σημειώνοντας, το 2014, αύξηση 116%. Έτσι, σύμφωνα με το Υπουργείο Εσωτερικών, το προηγούμενο έτος, υπο-

λογίζεται ότι περίπου 1.200 άτομα έχουν φύγει ή ήθελαν να φύγουν για να πολεμήσουν για το Ισλαμικό Κράτος.¹¹

Από τα παραπάνω, λοιπόν, προκύπτει ότι ο τζιχαντισμός έχει ιδιαίτερη απήχηση σε ένα μέρος των μουσουλμάνων της Γαλλίας και έπειτα στις υπόλοιπες Ευρωπαϊκές χώρες και το ζητούμενο είναι γιατί;

Καταρχάς, σημαντικό ρόλο σε αυτό έχει το γεγονός ότι η Γαλλία είναι η ευρωπαϊκή χώρα με το μεγαλύτερο μουσουλμανικό πληθυσμό, που αγγίζει τα 5 εκατομμύρια. Έπειτα, το μεγαλύτερο ποσοστό των μουσουλμάνων αυτών ζουν στις 750 περίπου, «Ευαίσθητες Αστικές Περιοχές» (Zones Urbaines Sensibles- ZUS), όπως το ίδιο το κράτος τις έχει ονομάσει και τις έχει χαρτογραφήσει στην επίσημη ιστοσελίδα της η γαλλική κυβέρνηση, όπου σημειώνονται υψηλά ποσοστά ανεργίας και αυξημένης εγκληματικότητας.

Μάλιστα, η γαλλική εφημερίδα Le Figaro, δημοσίευσε, την 22α Οκτωβρίου 2014, στοιχεία έρευνας για το γαλλικό κοινοβούλιο, που παρουσίαζαν την κατάσταση που επικρατεί στις γαλλικές φυλακές. Κατά τα στοιχεία της έρευνας το 60%, περίπου, των κρατούμενων υπολογιζόταν ότι ήταν μουσουλμάνοι, κυρίως, προερχόμενοι από τις ευαίσθητες περιοχές. Ανάμεσα σε αυτούς αρκετοί κρατούμενοι είχαν, σύμφωνα με τις γαλλικές μυστικές υπηρεσίες, σχέσεις με τζιχαντικές οργανώσεις, οι οποίες βρίσκουν πρόσφορο έδαφος στρατολόγησης μέσα στις φυλακές. Κάτι που συνέβη και με τον έναν εκ των δύο αδελφών της δολοφονικής επίθεσης στο Charlie Hebdo, Chérif Kouachi, που φαίνεται να ριζοσπαστικοποιήθηκε, κατά την παραμονή του στις φυλακές Fleury-Mérogis, νότια του Παρισιού, το 2005-2006.¹²

Την ίδια περίοδο, το 2005, η γαλλική αστυνομία συνέλαβε 7 μέλη μιας τρομοκρατικής οργάνωσης που στρατολογούσε μέλη για την Al Qaeda στην Μεσοποταμία. Οι περισσότεροι είχαν ταξιδέψει για να πολεμήσουν στο Ιράκ, μετά την αμερικανική εισβολή, το 2003 και όλοι διέμεναν σε μια από τις «Ευαίσθητες Αστικές Περιοχές», το 19ο διαμέρισμα (19th Arrondissement), από το οποίο πήρε και το όνομα της η οργάνωση, «19th Arrondissement Network».¹³ Το 19ο διαμέρισμα του Παρισιού ήταν και η περιοχή που μεγάλωσαν και διέμεναν οι δράστες, αλγερινής καταγωγής, της δολοφονικής επίθεσης στο Charlie Hebdo, την 7η Ιανουαρίου 2015.¹⁴

Η κοινωνική και εργασιακή περιθωριοποίηση, την οποία υφίσταντο, συχνά, οι μετανάστες δεύτερης και τρίτης γενιάς που ζουν στις συγκεκριμένες περιοχές καθώς και τα υψηλά ποσοστά αναλφαβητισμού, που λειτουργούν αποτρεπτικά σε μια μόνιμη επαγγελματική αποκατάσταση, ευνόησαν την υιοθέτηση, εκ μέρους, τους μιας πεποίθησης «της συλλογικής θυματοποίησης», η οποία δικαιολογεί τους φόβους τους και απελευθερώνει την οργή τους. Πράγματι, οι νεώτερες γενιές μεταναστών στις ευαίσθητες περιοχές απασχολούνται, κυρίως, ως ανειδίκευτοι εργάτες. Το 2011, έρευνα του Ανωτάτου Συμβουλίου Ένταξης, για την ένταξη των μεταναστών στη Γαλλία, έδειξε ότι στις ευαίσθητες περιοχές, περισσότεροι μετανάστες (46%), δεν είχαν απολυτήριο λυκείου, σε σχέση με τους μη μετανάστες (24%).

Εν μέσω αυτής της διαμορφωθείσας κατάστασης, οι βίαιες ταραχές στα προάστια (Banlieues) των πόλεων της Γαλλίας, τον Οκτώβριο του 2005, που κράτησαν σχεδόν τρεις εβδομάδες, ήταν μια έκφραση της οργής των νεώτερων γενεών των μεταναστών, για την περιθωριοποίησή τους από τον κοινωνικό ιστό. Η συγκεκριμένη εξέγερση, κατατάχτηκε ως η πιο σημαντική από την εποχή του Μαΐου του 1968 και έφερε δυναμικά στο προσκήνιο το πρόβλημα της ένταξης των μουσουλμάνων των νεότερων γενεών.¹⁵ Αναδείχθηκε, λοιπόν, εναργέστερα, το πρόβλημα της μη αφοσίωσης τους στη γαλλική κοινωνία, όπως εκείνη επιθυμούσε και επιδίωκε με το αμφιλεγόμενο, αφομοιωτικό μοντέλο ενσωμάτωσης που λάνθασε.

Ως εκ τούτου, προέκυψε το πρόβλημα της ένταξης της νεώτερης γενιάς των μουσουλμάνων, που ως κύριο χαρακτηριστικό της ταυτότητας της είχε, πλέον, πρώτα τη θρησκεία και έπειτα την εθνική της καταγωγή. Οι νέοι μουσουλμάνοι, μέσω της θρησκείας εκπλήρωναν, τρόπο τινά, τη ζωτική ανάγκη αυτοπροσδιορισμού και αίσθησης του ανήκειν κάπου,

καθώς ένιωθαν ότι δεν είναι επιθυμητοί από τη χώρα υποδοχής της. Σε αυτό συνέβαλαν σημαντικά και οι νέες μορφές επικοινωνίας, κυρίως διαδικτυακές (facebook, Twitter, YouTube), διευκολύνοντας τη διάδοση των θρησκευτικών μηνυμάτων, αλλά και τη συμμετοχή τους σε διάφορες θρησκευτικές ισλαμικές σχολές και ισλαμικά κινήματα. Δημιούργησαν, δηλαδή, κατά κάποιο τρόπο την αίσθηση μιας «υπέρ-φυλετικής (supertribal)», φαντασιακής κατηγορίας, πέρα από εθνικές καταγωγές, η οποία προσδιορίζεται από τον όρο μουσουλμάνος.

Όσο λοιπόν γινόταν εντονότερη η παρουσία των μουσουλμάνων στη γαλλική κοινωνία, όπως, παραδείγματος χάριν, μέσω της θρησκευτικής ενδυμασίας, τόσο το κράτος προσπάθησε να διαφυλάξει την αρχή της εκκοσμίκευσης, η οποία το διέπει και η οποία συνδέεται άρρηκτα με το διαχωρισμό Εκκλησίας – Κράτους, προωθώντας και υιοθετώντας διάφορα μέτρα. Ο Νόμος του 2004 για την απαγόρευση θρησκευτικών συμβόλων στα σχολεία, ο Νόμος του 2010 για την απαγόρευση της πλήρους κάλυψης του προσώπου σε δημόσιους χώρους, ο δημόσιος διάλογος για το θέμα της εθνικής ταυτότητας και το τι σημαίνει το να είναι κάποιος Γάλλος τον 21ο αιώνα, το 2009, καθώς και η δημόσια συζήτηση για τη θέση του Ισλάμ στη γαλλική κοινωνία, το 2011, ήταν πολιτικές πρωτοβουλίες που πρόσβλεπαν στην επιδιωκόμενη ισορροπία της θρησκείας με τον κοσμικό και φιλελεύθερο χαρακτήρα του γαλλικού κράτους.

Εντούτοις, για ένα μέρος του μουσουλμανικού πληθυσμού οι συγκριμένες πολιτικές θεωρούταν προκλητικές, έχοντας ως μοναδικό αποδέκτη εκείνους και κατ' επέκταση το Ισλάμ. Μια αντίληψη που προκάλεσε πολλές εντάσεις στη Γαλλία και ιδίως στους φονταμενταλιστές, όπως έγινε με το Νόμο του 2010 για την απαγόρευση της πλήρους κάλυψης σε δημόσιους χώρους.

Παράλληλα, μέσα στα πλαίσια της οργής μέρους των μουσουλμάνων της Γαλλίας για την άνιση μεταχείριση τους, από το γαλλικό κράτος, θα μπορούσε να ενταχθεί και ο αντισημιτισμός πολλών από αυτών, που εκδηλώνεται σε κάθε ευκαιρία. Αυτό θα μπορούσε να ειπωθεί, υπό το πρίσμα της ευνοϊκότερης μεταχείρισης που πιστεύουν ότι έχει η καλύτερα ενταγμένη εβραϊκή, γαλλική κοινότητα, σε σχέση με τη μουσουλμανική. Γεγονός που, ενίοτε, προκαλεί την αγανάκτηση αρκετών νέων μουσουλμάνων και συχνά εκδηλώνεται στο περιθώριο κινητοποιήσεων αλληλεγγύης στους Παλαιστίνιους για τη Γάζα. Είναι χαρακτηριστικό ως προς αυτό ότι, όταν ξέσπασε ο πόλεμος στη Γάζα, το 2008, προκλήθηκε ρήξη στη σχέση των δύο κοινοτήτων, με πολλές αντισημιτικές επιθέσεις που συνεχίστηκαν και τα επόμενα χρόνια. Κατάσταση, που προκάλεσε και την παρέμβαση και διαβεβαίωση του τότε Υπουργού Εσωτερικών Brice Hortefeux, για τη λήψη απαραίτητων μέτρων προστασίας και αποτροπής των αντισημιτικών πράξεων.¹⁶

Τα τελευταία χρόνια, η σημαντική και ίσως θεαματική άνοδος του Εθνικού Μετώπου, βασίστηκε, στο μεγαλύτερο μέρος της, στη ρητορική της ασυμβατότητας του Ισλάμ με τις νόρμες της γαλλικής παράδοσης. Μια ασυμβατότητα που η αρχηγός του κόμματος Marine Le Pen, σπεύδει κάθε φορά, δοθείσης ευκαιρίας, να υπογραμμίσει, όπως συνέβη και με την περίοδο έξαρσης των αντισημιτικών πράξεων, το 2008. Οι θέσεις του κόμματός, οι οποίες αρκετές φορές διέπονται από έναν έντονο λαϊκισμό, όπως στην περίπτωση αντιμετώπισης των μουσουλμάνων και των μεταναστών εν γένει, ως υπεύθυνων για τα υψηλά ποσοστά ανεργίας στη χώρα, έχουν σημαντικό έρεισμα στη γαλλική κοινωνία. Μια αντίληψη που έγινε ιδιαίτερα αισθητή και μετά από τις δολοφονικές επιθέσεις του Ιανουαρίου, καθώς σύμφωνα με έρευνα του Γαλλικού Ινστιτούτου Κοινής Γνώμης, το 29% των Γάλλων θεωρούν ότι το Ισλάμ αποτελεί πρόβλημα για τη Γαλλία.¹⁷

Ωστόσο, σύμφωνα με την ίδια έρευνα, το 66% των Γάλλων θεωρούν ότι οι μουσουλμάνοι ζουν ειρηνικά στη γαλλική κοινωνία και ότι μόνο οι φανατικοί ισλαμιστές αποτελούν απειλή για τη χώρα. Παρόλα αυτά όμως, το γαλλικό κράτος, δεν μπόρεσε να αναχαιτίσει την πορεία της Ισλαμοφοβίας, η οποία πλέον έχει εδραιωθεί στη γαλλική κοινωνία. Μάλιστα, την επόμενη εβδομάδα μετά τις επιθέσεις στο Charlie Hebdo, το Γαλλικό Συμβούλιο Μου-

σουλμανικής Λατρείας, δήλωσε ότι ισλαμικά τεμένη σε όλη τη χώρα είχαν δεχτεί πάνω από 50 επιθέσεις και βομβιστικές απειλές, ζητώντας την άμεση παρέμβαση του κράτους για τη φύλαξη και προστασία τους.

Συμπερασματικά, θα μπορούσε να ειπωθεί ότι η Γαλλία δεν βρίσκεται σε πόλεμο ούτε με το Ισλάμ, ούτε με τα περίπου 5 εκατομμύρια μουσουλμάνων που ζουν στη χώρα. Θα πρέπει όμως να τονιστεί ότι βρίσκεται σε μια μεγάλη και διαρκή αναταραχή και πάλη, ώστε να μπορέσει να εναρμονίσει στους κόλπους της, διαφορετικά, στοιχεία, προερχόμενα από διαφορετικές και ισχυρές παραδόσεις, όπως αυτήν της θρησκείας. Επίσης, είναι σημαντικό να τονιστεί ότι οι μουσουλμάνοι της Γαλλίας δεν αποτελούν απειλή κατά της ασφάλειας του κράτους, αλλά συμβαίνει, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, να ταυτίζονται με τους εκφραστές μιας επικίνδυνης και ολέθριας παραβατικότητας, με σημαντικό κοινωνικό και πολιτικό αντίκτυπο, όπως συνέβη την 7η Ιανουαρίου 2015.

Τη δεδομένη περίοδο, η σημαντικότερη μέριμνα του γαλλικού κράτους, πέρα από έναν ευρωπαϊκό συντονισμό για την πάταξη της τρομοκρατίας, ίσως να ήταν μια ουσιαστική και συντονισμένη προσπάθεια ένταξης των νεότερων γενεών των μουσουλμάνων της χώρας. Η απρόσκοπτη πρόσβαση στην αγορά εργασίας, η ευκολότερη οικογενειακή επανένωση, οι ίσες ευκαιρίες στην εκπαίδευση, η ίση πολιτική συμμετοχή, η απόκτηση της κάρτας διαμονής μακράς διάρκειας, η ανεμπόδιστη πρόσβαση στην εθνικότητα και η καταπολέμηση των διακρίσεων, είναι πιθανόν να λειτουργούσαν αποτρεπτικά στην προσχώρηση των νέων μουσουλμάνων σε θρησκευτικές φονταμενταλιστικές οργανώσεις.

ΥΠΟΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Όλοι οι σύνδεσμοι προσπελάστηκαν την 21η Ιανουαρίου 2015

1. Liberation, “Valls: «Des mesures exceptionnelles, pas des mesures d'exception»”,(13/01/2015), <http://bit.ly/1swwsvp>
2. Le Monde, “Face à des actes islamophobes d'une ampleur « jamais vue », les lieux de culte musulmans sous protection”, (13/01/2015), <http://bit.ly/1Cgn3rU>
3. Ministère de la Défense, “Le CEMAT en visite Vigipirate”, (14/01/2015), <http://bit.ly/1ygvVyo>
4. Le Figaro, “Al-Qaida au Yémen revendique l'attentat contre Charlie Hebdo”, (14/01/2015), <http://bit.ly/1DFsvIL>
5. Le Monde, “Menace terroriste: les Saoudiens auraient alerté les pays européens”, (17/10/2010), <http://bit.ly/1fJikZ5>
6. Al Jazeera, “Bin Laden in warning to France”, (27/10/2010), <http://bit.ly/1iTHsas>
7. Kimery Anthony, “Charlie Hebdo's Jihadi Attackers Tied To AQAP; More Attacks May Be Planned”, Homeland Security Today, (08/01/2015), <http://bit.ly/17x70fM>
8. Yan Holly and Botelho Greg, “Defiance, sorrow as terror victims are mourned in France, Israel”, CNN, (13/01/2015), <http://cnn.it/1xq3eK9>
9. The Middle East Media Research Institute -Jihad and Terrorism Threat Monitor (JTMM), “AQAP Operatives, ISIS Supporters Glorify Paris Attack; AQAP Activists Boast That Attackers Were Members Of Their Organization”, (08/01/2015), <http://bit.ly/1KMXhRT>
10. Arzu Çakır “EU ministers discuss jihadist travel to Syria, border security” Al-Monitor, (19/11/2014), <http://bit.ly/1rD5L2i>
11. France info, “Le nombre de djihadistes français en hausse de 116 % sur un an”, (17/12/2014), <http://bit.ly/1zhPOqr>
12. The Economist, “Terror and Islam -After the atrocities”, (17/01/2015), <http://econ.st/1IH6r0q>
13. Bennhold Katrin, “French Court Convicts 7 for Helping to Send Youths to Join Jihadist Fight in Iraq”, The New York Times, (15/05/2008), <http://nyti.ms/1mtXdsH>
14. NPR, “Paris Neighborhood Becomes Breeding Ground For Militant Jihadists”,(15/01/2015), <http://n.pr/1x587JI>
15. BBC News, “EU offers France aid after riots”, (14,/11/2005), <http://bbc.in/1iP64aj>
16. Ministre de l'intérieur, de l'outre-mer et des collectivités territoriales, “Réunion de travail sur la lutte contre l'antisémitisme”,(07/05/2010), <http://bit.ly/1sG2ODV>
17. Institut français d'opinion publique (IFOP), “Le rapport des Français à l'Islam en France”, (Jan. 2015), <http://bit.ly/1CyqWud>

Προτεινόμενη βιβλιογραφία

Buzan Barry, Wæver Ole, de Wilde Jaap, Security: A New Framework for Analysis, Lynne Rienner Publishers, 1998.

Grillo,Ralph, “Islam and Transnationalism”, Journal of Ethnic and Migration Studies, 30: 5, 2004, σσ.861 —878.

Haut Conseil à l’Intégration, “Les défis de l’intégration à l’école-L’école, espace d’intégration sociale et culturelle”,(20/03/2011), <http://bit.ly/1K2FkeT>

Merchet Jean-Dominique, “La France réorganise son dispositif militaire au Sahel autour de quatre bases”, L’Opinion, (21/01/2014), <http://bit.ly/1E2G56g>

Migrant Integration Policy Index, “MIPEX III, France,” <http://bit.ly/1wgbiwO>

Ministere de la Ville, “Les Atlas > Atlas des Zones urbaines sensibles (Zus)”, <http://bit.ly/1CqVnk9>

Mucchielli, Laurent “A Review of the Most Important Riot in the History of French Contemporary Society”, Journal of Ethnic and Migration Studies, 35: 5, 2009, σσ.731 — 751.

Roy Oliver, Το Παγκοσμιοποιημένο Ισλάμ, εκδ. Scripta, Αθήνα, 2006.